

провідні тенденції розвитку освітньої діяльності / А. М. Колот // Індивідуалізація навчального процесу як провідна складова модернізації вищої економічної освіти : зб. матеріалів наук.-метод конф. 31 січня - 2 лютого 2006р. – У 2 т. – Т.1. – К. : КЕНУ, 2006. – 410с.

Станке, 1970 – Станке Э. Индивидуальная работа кафедры со студентами I-го курса / Станке Э. / Индивидуальная работа со студентами вуза. Рига, 1970. – 150с.

Унт, 1990 – Унт И. Э. Индивидуализация и дифференциация обучения / И. Э. Унт. –М. : Педагогика, 1990. – 192с.

REFERENCES

Volodko, 1997. – Volodko V. M. Indyvidualizatsiia i dyferentsiatsiia navchannia: poniattiino-katehoriiniy analiz / V. M. Volodko // Pedahohika i psykholohiia. – №4. –1997. – S. 9-17.

Honcharenko, 1997 – Honcharenko S. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk / S.Honcharenko. – K.: Lybid, 1997. – 374 s.

Hordeeva, 2002 – Hordeeva N. N. Indyvidualizatsiia obucheniya: opyt, realii, perspektivy / N. N. Gordeeva // Pedagogika – 2002. – №2. – S.32-38.

Hordeeva, 2002. – Hrebeshkova O. M. Indyvidualna robota studenta: pryntsyipy orhanizatsii ta metody vprovadzhennia / O. M. Hrebeshkova, A. V. Kyriienko // Indyvidualizatsiia navchalnoho protsesu yak providna skladova modernizatsii vyshchoi ekonomichnoi osvity: Zb. materialiv nauk.-metod konf. 31 sichnia – 2 liutoho 2006 r. – U2t. – T.2. – K.: KENU, 2006. –392 s.

Demchenko, 2006 – Demchenko N. M. Indyvidualnyi pidkhid pry orhanizatsii kontroliu yakosti znan studentiv / N. M. Demchenko // Indyvidualizatsiia navchalnoho protsesu yak providna skladova modernizatsii vyshchoi ekonomichnoi osvity: Zb. materialiv nauk.-metod konf.31 sichnia -2 liutoho 2006r. – U2t. – T.2. – K.:KENU, 2006. – 392 s.

Kolot, 2006 – Kolot A. M. Fundamentalizatsiia ta indyvidualizatsiia navchalnoho protsesu yak providni tendentsii rozvytku osvitnoi diialnosti / A. M. Kolot // Indyvidualizatsiia navchalnoho protsesu yak providna skladova modernizatsii vyshchoi ekonomichnoi osvity: Zb. materialiv nauk.-metod konf.31 sichnia – 2 liutoho 2006 r. – U2t. – T.1.-K.:KENU, 2006. – 410 s.

Stanke, 1970 – Stanke E. Individual'naya rabota kafedry so studentami I-go kursa / Stanke E. / Individual'naya rabota so studentami vuza, Riga. – 1970. – 150 s.

Unt, 1990 – Unt I. E. Indyvidualizatsiia i differentsiatsiia obucheniya / I. E. Unt. –M.:Pedagogika, 1990. – 192 s.

Надійшла до друку 8.07.2014

УДК 378.147:811.111

Тетяна Саковська

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті виокремлюються та аналізуються педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах збереження здоров'я учнівської молоді. Подається загальна характеристика кожної з визначених педагогічних умов: структурно-змістове забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання; науково-методичне та матеріально-технічне забезпечення цього процесу; інформаційно-психологічне забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання учнів. Надаються визначення окремих базових понять даного дослідження: «педагогіка», «умови», «педагогічні умови», «виховання», «підготовка». Пропонується сформоване авторське визначення поняття «педагогічні умови»: це необхідні складові елементи організації навчально-виховного процесу, метою яких є забезпечення цілісності навчання та виховання студентів, сприяння всебічному гармонійному розвитку особистості майбутніх учителів для їх підготовки до міжкультурного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Зазначено, що на

сьогодні на загальнодержавному рівні відсутній єдиний науковий підхід до вирішення проблеми реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до міжкультурного виховання учнів в загальноосвітніх навчальних закладах в умовах збереження здоров'я учнівської молоді. Акцентовується увага на необхідності системного контролю щодо реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання учнів в умовах збереження здоров'я учнівської молоді. Зазначено, що успішна реалізація і результативність педагогічних умов підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання неможлива за відсутності системного моніторингу та контролю за процесом.

Ключові слова: педагогіка, умови, педагогічні умови, підготовка, міжкультурна комунікація, виховання, міжкультурне виховання, діалог культур, умови збереження здоров'я.

В статье определяются и анализируются педагогические условия подготовки будущих учителей иностранного языка к межкультурному воспитанию учеников в общеобразовательных учебных заведениях в условиях сохранения здоровья ученической молодежи. Подается общая характеристика каждой из определенных педагогических условий: структурно-смысловое обеспечение процесса подготовки будущих учителей иностранных языков к межкультурному воспитанию; научно-методическое и материально-техническое обеспечение данного процесса; информационно-психологическое обеспечение процесса подготовки будущих учителей иностранных языков к межкультурному воспитанию учеников. Предоставляются определения отдельных базовых понятий данного исследования: «педагогика», «условия», «педагогические условия», «воспитания», «подготовка». Представлено сформированное авторское определение понятия «педагогические условия»: это необходимые составные элементы организации учебно-воспитательного процессу, целью которых является обеспечение целостности обучения и воспитания студентов, содействие всестороннему гармоничному развитию личности будущих учителей, для их подготовки к межкультурному воспитанию в общеобразовательных учебных заведениях. Отмечено, что на сегодня на общегосударственном уровне отсутствует единственный научный подход к решению проблемы реализации педагогических условий подготовки будущих учителей к межкультурному воспитанию учеников в общеобразовательных учебных заведениях в условиях сохранения здоровья ученической молодежи. Отмечено, что успешная реализация и результативность педагогических условий подготовки будущих учителей иностранных языков к межкультурному воспитанию невозможна при отсутствии системного мониторинга и контроля за данным процессом.

Ключевые слова: педагогика, условия, педагогические условия, подготовка, межкультурная коммуникация, воспитание, межкультурное воспитание, диалог культур, условия сохранения здоровья.

In the article the pedagogical terms of preparation the future foreign languages teachers to cross-cultural education of students in general educational establishments in the conditions of pupils' health maintenance are highlighted and analyzed. General description of certain pedagogical terms is given: structurally semantic providing of the process of preparation the future foreign languages teachers to cross-cultural education; scientifically methodical and logistical support of this process; informatively psychological providing of the process of preparation the future foreign languages teachers to cross-cultural education of students in the conditions of pupils' health maintenance. Determinations of separate base concepts of this research are given: «pedagogic», «terms», «pedagogical terms», «education», «preparation». The formed author's determination of the concept «pedagogical terms» is offered. They are the component elements of the educational-educate process organization, the purpose of which is to provide the integrity of studies and education of students, assistance to comprehensive harmonious development of future teachers' personality for their preparation to cross-cultural education of students of general educational establishments. It is marked that today at national level the unique scientific approach to the decision of problem of realization of pedagogical terms of future teachers' preparation to cross-cultural education of students in general educational establishments in the conditions of pupils' health maintenance in modern society is absent. Attention is accented on the necessity of systemic control in relation to the realization of pedagogical terms of preparation of future foreign languages teachers to cross-cultural education of students in the conditions of pupils' health maintenance. It is marked that successful realization and effectiveness of

pedagogical terms of preparation of future foreign languages teachers to cross-cultural education is impossible in default of the system monitoring and control after this process.

Key words: pedagogy, terms, pedagogical terms, preparation, cross-cultural communication, education, cross-cultural education, culture dialogue, conditions of health maintenance.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства кожний індивід має можливість відчувати себе учасником перебудови окремого суспільства в єдиний полікультурний простір. У процесі таких змін одним з найважливіших питань є здобуття громадянами мовної освіти, яка у свою чергу є своєрідним ключем оволодіння культурою країни, мова якої вивчається. Вивчення та володіння мовою дозволяє ознайомитися з іншою соціальною культурою, розуміти, а не критично оцінювати схожість чи відмінність інших культур, особливості менталітету, системи моральних і духовних цінностей та стилю життя інших народів. Ще Є. Пасів у своїй праці «Урок іноземної мови в школі» подав ідею внести певні зміни у зміст навчання іноземної мови, яка передбачала появу в центрі отримання іншомовної освіти «іншомовної культури» [Пасів, 1988]. На сьогоднішній день мова не йде про окремі культури, а про світову культуру, яка поєднує надбання кожного народу зокрема та всіх країн у цілому. Установлення контактів між різними культурами, їх тісна співпраця сприяють посиленню уваги науковців до проблем міжкультурної взаємодії, готовність до якої формується саме в процесі міжкультурного виховання. На сьогоднішній день науковці й далі продовжують удосконалювати, полегшувати процес оволодіння іноземною мовою, розуміючи при цьому, що для того щоб навчити, насамперед, потрібен той, хто б навчив. Саме тому проблема підготовки майбутніх учителів іноземної мови, а особливо до міжкультурного виховання учнів, є актуальною і на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проаналізувавши науково-педагогічну літературу, можна зробити висновок, що проблемі професійної підготовки вчителя приділяється достатня увага. Розробляються науково-теоретичні та методичні принципи професійної підготовки вчителя (В. Бондар, О. Абдуліна, Н. Кузьміна, М. Євтух, В. Сластьонін), створюються ситуації міжкультурного спілкування (А. Гордєєва, Ю. Пасів, С. Рубінштейн, В. Артемов), а В. Гурмаза займається дослідженням значення міжкультурного виховання учнів. У своїх працях значну увагу створенню навчальних комунікативних ситуацій для подолання культурних стереотипів у навчальному процесі приділили: Ю. Пасів, С. Гапонова, Ю. Кузьменко, О. Кривцова, К. Морроу, К. Джонсон та ін. Проте, детально ознайомившись та вивчивши наявну науково-теоретичну та методичну літературу з даної проблеми, ми переконалися, що процес міжкультурного виховання учнів як науково-педагогічна проблема є недостатньо вивченим, що, у свою чергу, унеможлиблює виокремлення, застосування та реалізацію педагогічних умов підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання учнів в умовах збереження здоров'я учнівської молоді.

Мета написання статті – виокремити основні педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання в умовах збереження здоров'я учнівської молоді та загальна характеристика цих умов.

Виклад основного матеріалу. Аналіз навчальних планів і програм, освітньо-професійних програм педагогічних вищих навчальних закладів України дає підстави зробити висновок про те, що на сьогодні на загальнодержавному рівні відсутній єдиний науковий підхід до вирішення проблеми педагогічних умов підготовки вчителів до міжкультурного виховання учнів в загальноосвітніх навчальних закладах в умовах збереження здоров'я учнівської молоді та низький рівень контролю за цим процесом. Науковий аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання учнів передбачає визначення низки педагогічних умов, які дають змогу ефективно побудувати такий процес, та пояснення поняття «педагогічні умови» зокрема.

Для подальшого дослідження поставленої проблеми ми розпочнемо із визначення понятійного апарату, що таке «педагогіка», «умови», «педагогічні умови» та, власне, «підготовка». За В. Ягуповим, сучасна педагогіка є нічим іншим, як наукою про виховання людини, де під самим поняттям «виховання» в широкому значенні слова розуміється «навчання, виховання, розвиток, формування і самовдосконалення особистості [Ягупов, 2002]». В Академічному тлумачному словнику української мови є декілька визначень поняття «умова»: «необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь», «сукупність даних, положення, що лежать в основі чого-небудь [Словник української мови..., 1979]».

Так, можна стверджувати, що педагогічні умови є не що інше як сукупність необхідних даних, обставин для організації навчально-виховного процесу, які визначають та сприяють досягненню відповідних результатів виховання, освіти та розвитку особистості. На нашу думку, це необхідні складові елементи організації навчально-виховного процесу, метою яких є забезпечення цілісності навчання та виховання студентів, сприяння всебічному гармонійному розвитку особистості майбутніх учителів для їх підготовки до міжкультурного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів з урахуванням упровадження здоров'язберігаючих технологій.

Український тлумачний словник дає таке визначення поняттю «підготовка» – це «запас знань, навичок, досвід і т. ін., набутий у процесі навчання, практичної діяльності [Словник української мови..., 1975]». Звідси, підготовка майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання учнів передбачає попереднє приготування, розробку, проведення та існування єдиної правильної схеми дій, навчання та виховання студентів як істинних фахівців своєї справи з урахуванням необхідності застосування отриманих знань у полікультурному суспільстві під час міжкультурної взаємодії та комунікації.

Дослідниця Н. Яковлева під педагогічними умовами розуміє сукупність взаємопов'язаних способів досягнення поставленої мети, яка у свою чергу включає «зовнішні характеристики досліджуваного педагогічного об'єкта (зміст, методи, прийоми, організаційні форми навчання) та орієнтується на взаємовідносини із внутрішнім світом того, хто навчається» [Яковлева, 1992]. Варто зауважити, що майбутні вчителі іноземних мов, володіючи сучасними педагогічними знаннями, при постійній взаємодії з учнями, їхніми батьками, медичним працівником повинні планувати й організовувати свою діяльність з урахуванням пріоритетів збереження та зміцнення здоров'я учнів.

Проаналізувавши праці та дослідження І. Ареф'єва, Т. Гуцан, Г. Голубової та інших науковців, ми виділили такі педагогічні умови, які б сприяли ефективнішому процесу підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання учнів в умовах збереження здоров'я учнівської молоді: структурно-змістове забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання; науково-методичне та матеріально-технічне забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземної мови до міжкультурного виховання; інформаційно-психологічне забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання учнів.

Структурно-змістове забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів передбачає не лише формування в майбутніх учителів іноземних мов системи знань із психолого-педагогічних та профільних дисциплін, а й формування системи вмінь і навичок діяльності в процесі міжкультурного виховання учнів, умінь сприяти їх міжкультурній взаємодії на засадах формування в них міжкультурної толерантності. Так, науковцями піднімається питання відсутності цілеспрямованої систематичної роботи з виховання міжкультурної толерантності як професійно значущої риси у процесі підготовки майбутніх учителів до міжкультурного виховання учнів.

Науковець К. Юр'єва зазначає, що «відповідно до принципу подвійного входження базових компонентів до системи, підготовка до роботи в умовах багатокультурності має бути присутня у змісті професійної педагогічної освіти, по-перше, експліцитно, у формі окремого навчального курсу, по-друге, імпліцитно, у різнобічних системних зв'язках із циклами гуманітарних та соціально-економічних, фундаментальних, професійно орієнтованих дисциплін, навчальною та виробничою практикою, науково-дослідною роботою студентів [Юр'єва, 2008]».

Сутність науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення як педагогічної умови підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання полягає у створенні нових навчальних посібників, підручників, методичних рекомендацій та розробок для професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів з

урахуванням тих процесів, які постійно відбуваються в полікультурному середовищі, та вимог, які воно диктує та змінює з плином часу. Неможливо не враховувати специфіки оволодіння іноземною мовою. У даний період розвитку полікультурного суспільства глобальною метою оволодіння іноземною мовою вважається не що інше, як безпосереднє прилучення до іншої культури та участь у діалозі культур. Власне, принцип діалогу культур і цивілізацій був представлений науці В. Сафоною, метою якого, на думку автора, було створення методичної моделі. Остання у свою чергу передбачала виконання ряду завдань: забезпечити полікультурний розвиток особистості того, хто вивчає мову; створити відповідні соціально-педагогічні та методичні умови процесу навчання індивідів, які розглядаються суб'єктами діалогу культур і культурними посередниками в ситуаціях міжкультурної комунікації [Сафонова, 2001].

Як зазначає В. Біблер, одним із принципів діалогу культур є не що інше, як усвідомлення необхідності трансформації з «людини освіченої» в «людину культури», що у свою чергу поєднує різні, часом і непоєднувані один з одним культури, цінності та форми діяльності [Біблер, 1996]. Ця мета досягається шляхом формування здатності до міжкультурної комунікації. Саме викладання, організоване на основі завдань комунікативного характеру, навчання іншомовної комунікації, використовуючи всі необхідні для цього завдання та прийоми, є відмінною рисою оволодіння іноземними мовами.

Метою вище охарактеризованої педагогічної умови підготовки майбутніх учителів іноземних мов є формування професійної комунікативної компетенції, що включає в себе як мовну, так і соціокультурну компетенцію, адже без знання соціокультурних особливостей мови не можна говорити про високий рівень підготовки майбутніх учителів іноземної мови. Це пояснюється і тим, що вивчення іноземної мови покликане сформувати особистість, здатну і яка має бажання брати активну участь у міжкультурній комунікації [Кузьменко, 2002]. Але вчитель не зможе сформувати таку особистість без знань про соціокультурні особливості країни, мова якої вивчається.

Сутність інформаційно-психологічного забезпечення процесу підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання ми вбачаємо у створенні позитивної мотивації майбутніх учителів, інформаційному забезпеченні процесу засвоєння знань, умінь і навичок майбутніми вчителями іноземних мов.

Іншими необхідними педагогічними умовами є наявність відповідного змістового компоненту, що має за мету отримання майбутніми вчителями іноземних мов тих професійних знань, умінь і навичок, які необхідні для міжкультурного виховання учнів, та актуалізацію наявного навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів іноземної мови з урахуванням можливої майбутньої діяльності в полікультурному середовищі.

Не менш важливими педагогічними умовами підготовки майбутніх учителів іноземної мови ми вважаємо: наявність педагогічних кадрів вищої кваліфікації у вищих навчальних закладах, які спроможні передати набуті знання з теорії, методики й практики міжкультурного виховання та власний досвід у даній сфері. Варто пам'ятати, що поруч із традиційною освітньою функцією (передача знань і методів пізнання) майбутніми вчителями іноземних мов повинні реалізовуватися також психологічна (формування внутрішнього суб'єктивного світу дитини) і валеологічна (збереження та зміцнення здоров'я учнів) функції. Взаємодія цих функцій у єдиній системі педагогічного впливу на учнівську молодь забезпечує ефективність формування гармонійної особистості.

Висновки. Підводячи підсумок, можемо сказати, що успішна реалізація і результативність зазначених педагогічних умов підготовки майбутніх учителів іноземних мов до міжкультурного виховання в умовах збереження здоров'я учнівської молоді неможлива за відсутності системного моніторингу та контролю за даним процесом. Такий контроль у свою чергу вимагає розробки та застосування різноманітних діагностичних методик для вивчення рівня підготовки майбутніх учителів іноземних мов до професійної діяльності; вивчення стану викладання профільних та психолого-педагогічних дисциплін з урахуванням специфіки підготовки майбутніх учителів іноземних мов в умовах збереження здоров'я учнівської молоді; контроль успішності засвоєння системи знань, умінь та навичок майбутніми вчителями іноземних мов; моніторинг успішності проходження майбутніми вчителями іноземних мов навчальних та виробничих практик в умовах полікультурного середовища з урахуванням умов збереження здоров'я учнівської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

- Библер, 1996 – Библер В. С. Целостная концепция школы диалога культур. Теоретические основы программы / В. С. Библер // Психологическая наука и образование. – 1996. – № 4. – С. 66-73.
- Кузьменко, 2002 – Кузьменко О. Ю. Динаміка розвитку соціокультурної компетенції учнів : міжнар. зб. наук. праць / О. Ю. Кузьменко; відп. ред. : В. М. Курцін. – Шуя : Вид-во «Весть», ШГПУ, 2002. – С. 56-60.
- Пасів, 1988 – Пасів Є. І. Урок іноземної мови в середній школі / Пасів Є. І. – М., 1988.
- Сафонова, 2001 – Сафонова В. В. Культуроведение в системе современного языкового образования / В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 3. – С. 17–24.
- Словник української мови..., 1979 – Словник української мови : в 11 томах. – К. : Наукова думка, 1979. – Т. 10. – С. 441.
- Словник української мови..., 1975 – Словник української мови : в 11 томах. – К. : Наукова думка, 1975. – Т. 6. – С. 417.
- Юр'єва, 2008 – Юр'єва К. А. Міжкультурна толерантність майбутніх педагогів / К. А. Юр'єва // Матеріали міжнар. наук. конф. «Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій». – Суми, 2008. – С. 167-169.
- Ягупов, 2002 – Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов – К. : Либідь, 2002. – 560 с.
- Яковлева, 1992 – Яковлева Н. М. Теория и практика подготовки будущего учителя к творческому решению воспитательных задач : дис. на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук / Н. М. Яковлева – Челябинск, 1992. – 403 с.

REFERENCES

- Bybler, 1996* – Bybler V. S. Tselostnaia kontseptsyia shkoly dyaloha kultur. Teoretycheskye osnovy prohrammy / V. S. Bybler // *Psikhologhicheskaia nauka y obrazovanye.* – 1996. – № 4. – S. 66-73.
- Kuzmenko, 2002* – Kuzmenko O. Iu. Dynamika rozvytku sotsiokulturnoi kompetensii uchniv : mizhnar. zb. nauk. prats / O. Iu. Kuzmenko; vidp. red. : V. M. Kuritsyn. – Shuia : Vyd-vo «Vest», ShHPU, 2002. – S.56-60.
- Pasiv, 1988* – Pasiv Ie. I. Urok inozemnoi movy v serednii shkoli / Ie. I. Pasiv – M., 1988.
- Safonova, 2001* – Safonova V. V. Kulturovedenye v systeme sovremennoho yazykovoho obrazovanyia / V. V. Safonova // *Ynostrannye yazyky v shkole.* – 2001. – № 3. – S. 17-24.
- Slovyk ukrainskoi movy..., 1979* – Slovyk ukrainskoi movy : v 11 tomakh. – K. : Naukova dumka, 1979. – T. 10. – S. 441.
- Slovyk ukrainskoi movy..., 1975* – Slovyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh. – K. : Naukova dumka, 1975. – T. 6. – S. 417.
- Yur'ieva, 2008* – Yur'ieva K. A. Mizhkulturna tolerantnist maibutnikh pedahohiv / K. A. Yur'ieva // *Materialy mizhnar. nauk. konf. «Innovatsiinyi rozvytok suspilstva za umov kros-kulturnykh vzaiemodii».* – Sumy, 2008. – S. 167-169.
- Iahupov, 2002* – Yahupov V. V. Pedahohika : navch. posib. / V. V. Yahupov – K. : Lybid, 2002. – 560 s.
- Iakovleva, 1992* – Yakovleva N. M. Teoryia y praktyka podhotovky budushcheho uchytelia k tvorcheskomu resheniyu vospytatelnykh zadach : dys...doktora ped. nauk / N. M. Yakovleva – Cheliabynsk, 1992. – 403 s.

Надійшла до друку 31.07.2014.

УДК 378.011.3–051:74

Ольга Стрілець

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЕСТЕТИЧНОГО
СПРИЙМАННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ**

В основу статті покладено ідею розуміння професійного становлення вчителя образотворчого мистецтва національної школи як процесу оволодіння ним українською національною культурою. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від рівня сформованості у студентів вищих педагогічних навчальних закладів естетичного сприймання художніх творів. Метою статті є теоретичне обґрунтування особливостей формування у студентів кафедри мистецької дисципліни естетичного сприймання художніх творів. Робоча гіпотеза полягала у припущенні, що художні твори містять потенціал для формування ціннісних орієнтирів, професійної компетентності, громадянської позиції студентів – у майбутньому учителів образотворчого мистецтва. Виховання особливого способу сприймання художніх творів – «естетичного» – сприяє гуманістичній спрямованості розвитку особистості, оскільки дає їй більш широкі можливості для отримання знань про іншу людину (автора, героя) і самого себе. Формування естетичного сприймання перш за все пов'язують із сприйманням творів мистецтва, з їхнім виховним впливом.

Ключові слова: *естетичне сприймання, художні твори, формування, майбутні учителі образотворчого мистецтва, національні традиції, концептуальні положення, естетична культура, національне виховання, художньо-естетичний розвиток, логічне мислення.*

В основу статті положена ідея розуміння професійного становлення учителя образотворчого мистецтва національної школи як процесу оволодіння ним української національною культурою. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від рівня сформованості у студентів вищих педагогічних навчальних закладів естетичного сприймання художніх творів. Метою статті є теоретичне обґрунтування особливостей формування у студентів кафедри мистецької дисципліни естетичного сприймання художніх творів. Робоча гіпотеза полягала у припущенні, що художні твори містять потенціал для формування ціннісних орієнтирів, професійної компетентності, громадянської позиції студентів – у майбутньому учителів образотворчого мистецтва. Виховання особливого способу сприймання художніх творів – «естетичного» – сприяє гуманістичній спрямованості розвитку особистості, оскільки дає їй більш широкі можливості для отримання знань про іншу людину (автора, героя) і самого себе. Формування естетичного сприймання перш за все пов'язують із сприйманням творів мистецтва, з їхнім виховним впливом.